DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

De OOSTPOST verschijnt alle weken des Woensdags. De prijs per jaargang is *f* **10.**— rec. voor *Soerabaya*, en *f* **12.**— rec. franco per post.

WOENSDAG 29 JUNIJ.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is *f* **1.**— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.

No. 27. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER E. FUHRI TE SOERABAYA. 1853.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANTEN.

van den 18^{den} tot den 22sten Junij 1853 N°s. 49—50.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot secretaris der residentie Padangsche Bovenlanden (Sumatra's Westkust), W. A. Permentier, thans secretaris der residentie Tappanolie.

Tot secretaris der residentie Tappanolie (Sumatra's Westkust), S. Serlé, thans eerste kommies op het bureau van den assistent-resident van Benkoelen, tevens notaris en vendumeester aldaar, met verlof op Java.

GOEDGEKEURD

Dat door den Directeur der Kultures,

IS OVERVERPLAATST:

Uit de residentie Kadoe naaa Bagelen, de kontroleur der tweede klase bij de landelijke inkomsten en kultures G. van Beest Holle.

ZIJN GEPLAATST:

De benoemde kontroleur der derde klasse bij de landelijke inkomsten en kultures W. H. Wijnmalen, in de residentie Pasoeroean.

De ambtenaar der eerste klasse, mr. J. W. S. von Baumhauer, in de residentie Tagal.

De ambtenaar W. W. F. Hora Siccama, in de residentie Cheribon.

De ambtenaren W. D. Schiff en R. A. Scott, in de Preanger Regentschappen.

De ambtenaren J. W. E. de Sturler en A. J. L. de Witte van Haemstede, in de residentie Samarang.

De ambtenaren J. C. A. Scharff en F. Meijer, in de residentie Rembang.

De ambtenaren H. van Duivenbode Varkevisscher en W. F. K. L. de Vogel, in de residentie Pasoeroean.

De ambtenaren J. B. Westenberg, M. J. Brugman en jhr. C. L. J. Goldman, in de residentie Bezoekie.

De ambtenaren W. F. Hoogeveen en J. A. Geesdorp, in de residentie Kadoe.

De ambtenaren F. H. Boers en P. T. Woesthoff, in de residentie Bagelen.

De ambtenaar R. K. van Olden, in de residentie Banjoemaas.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z^{r}. M^{s}. militaire dienst, onder toekenning van pensioen, de inlandsche tweede luitenant der infanterie Djoijo Projedno.

Bij besluit van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal, van 16 Junij 1853 no. 4, is met de waarneming der betrekking van vice-president van den raad van Nederlandsch-Indië belast, het lid in dien raad, de staatsraad in buitengewone dienst J. P. C. Ruloffs.

Civiel Departement.

GEPENSIONEERD:

De op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst ontslagen resident van Banda C. Sluijter.

BENOEMD:

Tot reizenden predikant bij de protestantsche gemeente te Riouw, N. Pluim Mentz, laatstelijk predikant van Batavia, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd,

Tot vendumeester te Bezoekie, C. Overdijk, secretaris dier residentie.

Tot eersten kommies ter algemeene secretarie, J. G. Coorengel, thans eerste kommies bij de algemeene rekenkamer.

Tot translateur in de nederduitsche, fransche en engelsche talen te Makasser, G. E. J. van den Bossche, laatstelijk translateur voor de engelsche en fransche talen te Batavia.

VERLEEND:

Wegens ziekte, een verlof naar Japan, voor den tijd van zes maanden, aan den president der weeskamer te Batavia m^{r}. D. G. Reitz; en zulks met behoud van zijne betrekking.

Militair Departement.

BIJ DE MILITAIRE ADMINISTRATIE.

DEFINITIEF GEPLAATST:

In de 1ste militaire afdeeling de onder-intendant der 1ste klasse P. J. F. Timmermans, thans met de administrative dienst in die afdeeling belast.

In de 2de militaire afdeeling, de onder-intendant der 1ste klasse J. S. van Emmerik, thans met de administrative dienst in die afdeeling belast.

OVERGEPLAATST:

Naar Sumatras Westkust, de onder-intendant der 1ste klasse W. M. van den Ham, thans belast met de administrative dienst in de 3de militaire afdeeling.

OPGEDRAGEN:

De waarneming der betrekking van intendant der 2de klasse bij de militaire administratie, aan den onder-intendant der 1ste klasse M. Nordmann.

BEVORDERD:

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE.

TOT TWEEDE LUITENANTS:

Bij het 1ste bataillon, de sergeant G. Bakker, van het bataillon.

Bij het 4de bataillon, de sergeant-majoor G. P. G. Vroom, van het 14de bataillon.

Bij het 6de bataillon, de sergeant-majoor W. J. Lindgreen, van het 14de bataillon, en de sergeant J. L. van der Hart, van het garnizoens-bataillon ter Westkust van Sumatra.

Bij het 7de bataillon, de sergeanten R. F. van Rhijn en F. A. J. Perié, van het 11de bataillon.

Bij het 8ste bataillon, de sergeant-majoor A. J. Thijssen, van het 2de bataillon.

Bij het 9de bataillon, de sergeant-majoor P. J. Nijbakker, van het garnizoen-bataillon ter Westkust van Sumatra.

Bij het 11de bataillon, de sergeant J. H. Wittenrood, van het 7de bataillon.

Bij het 14de bataillon, de sergeant-majoor G. A. Haentjens Dekker, van het 11de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon op Celebes, de sergeant-majoor H. C Magnin, van het 2de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon ter Westkust van Sumatra, de sergeant W. J. G. van Swieten, van het 6de bataillon.

BIJ HET REGIMENT OOST-INDISCHE KAVALLERIE.

Tot ridmeester, de eerste luitenant F. M. Koning.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

Voor het land. De Wd. Resident van *Soerabaya* brengt bij deze ter kennisse van het algemeen dat op **MAANDAG** *den* 4^{den} **JULIJ** aanstaande. des namiddags ten 4 ure, de postpaketten zullen worden gesloten, bestemd voor de verzending naar *Europa* met de overland-mail.

SOERABAYA, *den 27sten* 1853. *De Wd. Resident,* SCHONCK.

Voor het land. De ondergeteekende algemeene ontvanger te *Soerabaya*, als belast met de perceptie der middelen, maakt bij deze bekend, dat de eerste termijn van de belasting der verponding over het loopend Jaar, voor ultimo Junij dezes jaars zal moeten zijn aangezuiverd, en dat tot den ontvangst dier belasting dagelijks van des morgens acht tot des namiddags een ure (zon- en feestdagen uitgezonderd) zal gevaceerd worden ten zijnen kantore, wordende de belastingschuldigen, mitsdien herinnerd, om voor ommekomst van dezen termijn de belasting te voldoen, ten einde niet te vervallen in de bij de wet bepaalde boete.

SOERABAYA, 15 *Mei* 1853. *De Algemeene ontvanger voornoemd,* SPANGENBERG.

Voor het land. Ten kantore van den Ondergeteekende gedeponeerd zijnde de ondervolgende goederen, zoo worden belanghebbenden verzocht, tegen betaling der verschuldigde regten, dezelve te willen doen afhalen, als

Een kelder, adres HUIJSEN VAN KATTENDIJK.
Twee kistjes „ HOEKSTRA GIJSING Co.
Een kistje „ VRIELAND.
Een „ „ FORBES TIMMERMAN.
Een „ „ C. MANUEL (Alles aangebragt per *de Ambon.*)
Een kistje, gem. W.
)—0—(
Twee kistjes, „ P.S.A.N. No. 2.
Een kistje adres J. A. HAAKMAN.
Een „ „ J. J. TEN SIETHOFF.
Een trommel gem. J.D.D. G.M.& Co.
Een kistje, adres, J. R. DEPMER.
Een „ „ A. SLOET VAN OLDENBORGHT.
Een „ „ I. W. C. V. STEEDEN. *Banda.* (Alles aangebragt per *de Staatsraad Baud.*)
Een kistje „ CORNELIS VAN HEEL.
Een „ gemerkt G. S.
Een „ adres H. C. GEUKEN. (Alles aangebragt per *de Jacatra.*)
Een „ „ S. GILHUIJS.
Een „ „ SCHEUER (Beide aangebragt onbekend.)

SOERABAYA, 22 *Julij* 1853. *De Controleur der Ink. en Uitg. Regten.* F. D. GODON.

SUBKOMMISSIE VAN ONDERWIJS.

Aan de gemeente wordt bekend gemaakt, dat het gewoon openbaar jaarlijksch examen bij de Gouvernements scholen zal plaats hebben als: Bij de beide scholen te *Soerabaya* op *Vrijdag den* 15*den Julij* en bij de school te *Grissee* op *Donderdag den* 14*den July* aanstaande.

Allen die belang stellen in het onderwijs der jeugd, worden verzocht, dit onderzoek met hunne tegenwoordigheid te willen vereeren. *Ter ordonnantie van de Subkommissie van onderwijs,* J. HAGEMAN Jcz. *Secretaris.*

DE WACHT BIJ DE DOODE.

Vrij naar het Hoogduitsch

door

E. A. R. L. VAN HOEVELL.

Hij, die nooit regt vermoeid is geweest, begrijpt niet wat het zegt uit te rusten. — Dit denkbeeld drijft mij dikwijls naar buiten als het in mijn binnenste niet regt wel is, als ik aan mijnen afwezigen vader, mijne trouwe broeders en zusters, mijne gestorvene moeder en aan al mijne vervlogene hoop denk; en buiten, in de stille bosschen, in de ernstige dalen, waar natuur de Godsdienst is, die geene tempels behoeft; daar zoek en vind ik troost die de stem van een' vriend zelfs niet geven kan. Somtijds echter gebeurt het dat ook dit groote altaar der Godheid zonder uitwerking op mij blijft.

Eens bonsde het zoo geweldig in mijn troosteloos binnenste, dat toen de storm bedaarde en de deining der golven dezelve verving, deze toch zoo hoog ging, dat zij gevaarlijker werd dan de storm zelve en dreigde de laatste mast, mijne eenige hoop, te zullen verpletteren Toen liep ik zoo lang, tot dat mijne vermoeide beenen hunnen dienst weigerden en rust verlangden. Ik rustte en vond bemoediging.

Eens op zulk een' dag, had de storm mij verre van den grooten weg geslingerd en ik keerde 's avonds laat terug naar een van de armoedigste herbergen van zulk een gering dorpje, dat de naam van hetzelve niet eens op eenige kaart te vinden is en ik dezelve dan ook vergeten ben.

Hetzelve ligt, dat weet ik nog, in een klein dal en men zou het zeer eigenaardig *Rustig* kunnen noemen, want rust heerschte daar zoo algemeen, dat men zou zeggen, de eeuwige vrede hier hare woning had opgeslagen.

Ik trad de herberg, de eenige die in het dorp was, binnen en vroeg, of ik daar kon overnachten. Eene oude vrouw stond aan de deur en heette mij welkom, spoedig waren wij het eens; ik vorderde slechts een boterham met vleesch en een goed bed. Terwijl ik op de eerste wachtende was, had ik den tijd mijne kamer en al wat daar in was, eens in oogenschouw te nemen.

Ik had een paar mannen door de kamer zien gaan zonder acht op hen te slaan. Eene vrouw, die in- en uitliep en uitzag als of het ongeluk hare krachten had ondermijnd, trok meer mijne aandacht. Er heerschte eene akelige stilte in het geheele huis, die mij de voorbode scheen te zijn van een naderend ongeluk. Ik werd onrustig door die zwijgende menschen, want ik vond dat zwijgen onnatuurlijk. Ik gevoel mij bij vreemden nooit op mijn gemak als zij mij niet de gewone vragen doen, zoo als: van waar komt gij? — Waar gaat gij heen? — en waarom? — en ik was reeds ongeveer één uur daar in huis zonder dat iemand mij één dier vragen gedaan had. Eindelijk, bragt de oude vrouw mijn avondeten. In hare oogen blonken tranen en op haar gelaat stond als te lezen: „de dood heeft bij ons aangeklopt!" ik vroeg echter naar niets.

De honger, sedert des morgens had ik niets gebruikt, vorderde zijne regten en ik at van het brood en de kaas die mij door dezelfde goede oude gebragt was. Ik wist niet of ik mij zou vergissen maar ik vroeg haar: Is hier in huis iemand gestorven?

Mijne vraag deed haar pijnlijk aan, schokte haar gemoed en trof haar hart; hare oogen werden vochtig en groote tranen rolden langs hare rimpelige wangen, zij antwoordde mij: Gij weet dus nog niet dat onze Angelie gestorven is? De arme goede oude! Wel giste ik, dat de dood hier aan de deur had geklopt; maar dat hij hare lievelinge, het eenigste kind harer dochter, de hoop, de vreugde van het geheele huis met zijne koude hand had aangeroerd, dat alles moest zij mij eerst vertellen. Ik schreide even als zij, hare smart was roerend en smart is aanstekend. Ik weet niet meer wat ik zeide om haar te troosten, maar het scheen toch dat ik hare smart matigde.

Hoe vermoeid ik ook was, bemerkte ik bijna niet dat ik rust noodig had en toen de oude vertrokken was, stond ik nog langen tijd voor het kleine geopende venster, dat op het kerkhof uitzag, waar men bezig was een graf te maken. „Waarom moet de dood zoo dikwijls diegene wegnemen die te vergelijken zijn met rozenknoppen, terwijl hij hen verschoont, voor wie de lente geene bloemen en de herfst geene vruchten meer heeft?" Waarom ging hij deze oude vrouw, op wien hij toch veel meer regt had, voorbij en maakte zich meester van dat kind wier levensdraad juist was ontrold? Waarom nam hij de hoop van zoo velen weg, en verschoonde mij die geene hoop, geen vaderland, geene vrienden meer had? Eindelijk nam ik mijn licht en ging naar mijne slaapkamer, want de natuur vorderde haar regt, en de slaap vroeg een gedeelte van de groote schuld die ik eens aan haren broeder betalen zal.

Ik was naauwelijks te bed en juist ingedommeld, zoo tusschen slapen en waken, toen ik weenen en zuchten in het nevenvertrek hoorde. De enkele woorden die tot mij doordrongen, kwamen mij voor de stemmetjes te zijn van kinderen, en dus meer geschikt om te lagchen en onschuldig te joolen dan te zuchten en toch meende ik tusschen beiden dat ik hoorde weenen en klagen. Van waar al die kinderen? De grootmoeder had mij toch gezegd dat Angelie het eenigste kind was. Het geween naast mij was zoo zacht, dat ik mij uitkleedende er niets van vernomen had, en nu terwijl ik er opmerkzaam op was geworden, waren die klaagtoonen toch nog maar even in staat om de akelige stilte te verbreken, die voor het overige in het geheele huis heerschte.

Ik heb de zee gezien bij stormweder en het hulpgeschrei van schipbreukelingen gehoord; maar dat schrikkelijke schouwspel was niet zoo treffend, als het zachte gekreun des kommers van deze kinderstemmetjes.

Toen ik bemerkte dat door een' venster tegen over mijn bed, een flaauwe schemering drong en het geluid dier zachte stemmetjes bleef aanhouden, hetwelk mij heviger schokte dan het gehuil van den storm op een verbolgen zee, dreven mij onrust, nieuwsgierigheid, medelijden en een mij onbeschrijfelijk gevoel het bed uit, om te beproeven of ik uit het venster in de kamer naast mij kon zien, ten einde te onderzoeken wat daar gaande was.

Nimmer werd ik zoo getroffen als door hetgene ik dáár te zien kreeg.

In eene kleine kamer, flaauw verlicht door eene eenvoudige keukenlamp, lag het lijkje van Angelie op het bed harer ouders, en elf meisjes en drie jongens lagen voor hetzelve nedergeknield en baden en weenden en zuchtten. De moeder, eene jonge vrouw zat en lag half op het bed, haar gezicht bedekt met de lijkdoeken, terwijl hare borst zich krampachtig bewoog door diepe ademhalingen.

Nooit zag ik mooijer kind dan deze doode Angelie, zij geleek een engel, bleek doch schoon, zij lag daar getooid als eene bruid om morgen den Maker van al het geschapene in hare kleine planken bruidskamer te worden terug gegeven, de lach zweefde nog op hare lippen, het scheen als of haar laatste wensch vervuld, aan haar hoogste verlangen voldaan was.

BATAVIASCHE TENTOONSTELLING.

Het kommittee voor de expositie te *Soerabaya*, aan alle ingezetenen in de afdeelingen *Soerabaya*, *Grissee*, *Modjokerto*, *Madura*, *Sumanap* en *Bawean*.

Toen in het afgeloopene jaar, **bij het** opgevat ontwerp tot het houden eener tentoonstelling te *Batavia*, van producten van natuur en kunst uit Neêrlandsch Indie, daartoe de medewerking van alle ingezetenen dezer Residentie werd ingeroepen, gaven alle standen het ondubbelzinnig bewijs hunner belangstelling, door eene ruime inteekening, die eene totale som van ƒ 4061,60 deed beschikbaar komen.

Het kommittee heeft zich ten taak gesteld, om de uitgestrekte nijverheid en de natuurrijkdom van dit gewest, dat op eene totale uitgestrektheid van 5400 □ palen meer dan een millioen zielen bevat, op de aanstaande tentoonstelling op eene waardige wijze te doen vertegenwoordigen, en het heeft zich ten dien einde beijverd, om alles wat zij daarvoor noodig achtte en konde erlangen, bijëen te brengen, te bestellen, op te sporen en in te koopen of te ontvangen.

Alle de afdeelingen hebben, door de welwillende tusschenkomst der besturen, het hunne bijgedragen en gereed. De ruime inteekening liet ruime bestellingen toe. Een groot aantal artikelen zijn reeds beschikbaar gesteld, en verzonden, om te kunnen getuigen van de nijverheid en industrie van *Soerabaya's* ingezetenen.

In de volkomene uitvoering van het voorgestelde doel is het kommittee evenwel op eene noodlottige wijze verhinderd geworden, door de ontvreemding op den 12den *Mei* jl. van het geheele saldo in kas, ten bedrage van ƒ 2486,60, onder andere gelden, ten kantore van den Thesaurier, en waaromtrent tot nog toe, alle nasporing is vruchteloos gebleven.

De staat der geldmiddelen bij de algemeene kas der tentoonstelling te *Batavia*, laat niet toe te voorzien dat van dien kant het geleden verlies zal kunnen worden gedekt.

In deze omstandigheden doet het kommittee een beroep op de bekende, en reeds zoo ondubbelzinnig betoonde belangstelling der ingezetenen van de residentie *Soerabaya*. Bij de rondzending van suppletoire lijsten van inschrijving voor geldelijke bijdragen, koestert zij de beste verwachtingen van allen, wie industrie, handel, nijverheid, kunst en wetenschap ter harte gaan, om op die wijze in staat te worden gesteld, het voorgestelde doel — de waardige vertegenwoordiging van de residentie *Soerabaya* in het algemeen, en van elke afdeeling in het bijzonder — te kunnen bereiken.

SOERABAYA, 12 *Junij* 1853.

Van wege het kommittee,
De Secretaris,
J. HAGEMAN, Jcz.

RAAD VAN JUSTITIE TE SOERABAYA.

Teregtzitting van den 29sten Junij 1853.

UITSPRAAK GEDAAN IN ZAKE :

L. H. Dubois Ca. *Louisa Helena Schutz.* — *De Maleijer Hadjie Abdul Karim*, Ca. *de Weeskamer* qq. *boedel Jochems.* — *Pa Kamidie*, Ca. *Said Moestapha b. m. Geteben.* — *Oei Hok Ing*, Ca. *E. P. Pohl.*

Om te Bepleiten:

P. W. Hofland qq., procureur Mr. *Hofland*, Ca. *J. A. Berkholst*, procureur Mr. *s' Jacob.* — *J. B. Siau*, procureur Mr. *Hofland*, Ca. *R. M. Pereira*, procureur *Br. van Nidek.*

Om te antwoorden:

J. G. van der Geugten, procureur *Br. van Nidek*, Ca. *H. R. Belder* qq., procureur Mr. *Hofland.* — *De Weeskamer alhier* qq., *Bl. Lim Tjing Poen*, procureur Mr. *s' Jacob*, Ca. *de pretendenten in voornd. boedel.* — *G. C. Spengler* qq., procureur *Br. van Nidek*, Ca. *J. H. Friedlander*, procureur Mr. *s' Jacob.* — *R. M. Pereira*, procureur *Br. van Nidek*, Ca. *J. B. Siau*, procureur Mr. *C. S. Matthiessen.*

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op *Donderdag den 30sten Junij* 1853,

Voor de toko van den Heer C. DEAN, in de stad, van diverse Commissie-Goederen, en precies ten 10 ure van een HUIS en ERF gelegen aan de Heerenstraat, toebehoorende aan den boedel van wijlen den luit. J. A. DREIER.

Op *Vrijdag 1sten Julij* 1853,

Bij den pachter der pandjeshuizen I GIOKTJOAN, op de *Pazar besaar*, van ONUITGELOSTE PANDGOEDEREN.

Op *Zaturdag den 2den Julij* 1853,

Voor het sterfhuis van wijlen den Heer KNIPPER, in de kampong *Dapoean*, van MEUBELAIRE GOEDEREN.

Op *Maandag den 4den Julij* 1853,

Bij den pachter der pandjeshuizen TJOA PINGTING, in de kampong *Singojoedan*, van ONUITGELOSTE PANDGOEDEREN.

Op *Dingsdag den 5den Julij* 1853,

Voor de toko van den Heer C. DEAN, in de stad van diverse TOKO en COMMISSIE-GOEDEREN.

Op *Woensdag den 6den Julij* 1853,

Voor de Factorij der Ned. Handelmaatschappij op de *Kaliemaas*, van ruwe KATOENEN, ruwe DRILLINGS, Adrianopel ROODGAREN, MOLTON-DEKENS, OOGJESGOED, enz.

SOERABAYA, den 29sten Junij.

— Men verneemt dat de kleine stoomsleper, bestemd om de laadbooten, langs de Kedirische rivier op te slepen, doch die aan dit doel niet kan beantwoorden, om de verschillende beletselen welke die rivier oplevert, thans gebezigd wordt tot het overbrengen van passagiers van *Soerabaya* naar *Grissee.*

Deze togt driemaal daags ondernomen, en deze geriefelijkheid gevoegd bij de lage prijs der passage, leveren den eigenaar zeer gunstige resultaten op, zoodat volgens geruchten, reeds Chinezen zich hebben aangeboden om die onderneming te pachten, doch daarvoor vruchteloos ƒ 1,000 's maands hebben geboden.

Ook wordt nog vernomen dat door kenners algemeenen bijval wordt geschonken aan den stoomsleper die bestemd is om den afvoer van producten langs de *Solo-rivier* te vergemakkelijken.

— Particuliere tijdingen van den 17den dezer, aangebragt per bark *Blora*, melden dat op *Amboina* de koortsen op nieuw zijn uitgebroken.

— Men leest in het *Samarangsche Advertentieblad*, dd. 24 Junij :

Men verneemt dat de gewezen Secretaris der Samarangsche Weeskamer *Weeraat*, die ter zake van eene criminele beschuldiging den 27sten dezer zoude teregt staan, de gevangenis heeft weten te ontsnappen en voortvlugtig is. Er worden ijverige pogingen in het werk gesteld om hem op het spoor te komen. !

— Men leest in de *Rotterdamsche Mailcourant, dd. 4 Mei :*

Op den 26sten der voorgaande maand had de ontbinding der tweede kamer plaats. Bij het besluit tot die ontbinding is gevoegd een adres der ministers aan den koning, waarin eenige redenen van het gebeurde en een soort van politieke geloofsbelijdenis van het nieuwe ministerie worden gegeven. Het is van den volgenden inhoud:

Aan den Koning!

Het heeft Uwe Majesteit behaagd gebruik te maken van het regt, bij de grondwet aan den koning toegekend, om het meerendeel harer ministers op hun verzoek eervol te ontslaan, en een ander kabinet te doen optreden.

Wij ontveinzen ons niet de moeijelijkheid van de taak, welke wij op ons hebben genomen, maar wij hebben ze aanvaard, bewust van de zuiverheid onzer bedoelingen en gesterkt door het vertrouwen, hetwelk Uwe Majesteit ons heeft gelieven te schenken.

Zoo wij ons hebben veroorloofd al dadelijk aan Uwe Majesteit het voorstel te rigten tot sluiting der zitting van de Staten-Generaal, het was omdat het ons oirbaar en voorzigtig voorkwam, aan de opgewondenheid van het tegenwoordig oogenblik geen voedsel te geven door openbare discussien; maar ook om aan Uwe Majesteit en aan ons den noodigen tijd te verschaffen om te beraden, wat verder in het algemeen belang te doen staat.

Wij hebben daartoe nagegaan en overwogen de jongste gebeurtenissen en hetgeen meer onmiddelijk aanleiding heeft gegeven tot het aftreden onzer voorgangers, ten einde daaruit nuttige wenken en aanwijzingen te ontleenen voor de toekomst.

Het is ons voorgekomen. dat er noch over de onschendbaarheid der grondwet, noch over het onraadzame om in die wet wijzigingen te brengen eenigen twijfel behoort te bestaan.

Uwe Majesteit kan, even als elk zijner onderdanen, over het doeltreffende van enkele bepalingen der grondwet bedenkingen hebben; maar bij vernieuwing is ons Uwer Majesteits wil en begeerte gebleken, om deze wet der wetten te onderhouden en te handhaven.

Ook wij, Sire, zijn door gelijke gevoelens bezield. Wij beschouwen de grondwet, ofschoon zij wel gelijk elk menschelijk werk, hare gebreken zal hebben, als een hechten band tusschen koning en volk, als een hoeksteen van het maatschappelijk gebouw, waaraan niet moet worden geroerd. Er is dan ook niemand onzer, die er aan denkt om in de grondwet eenige wijziging voor te dragen, en het zal ons streven zijn, om hare eerlijke uitvoering te verzekeren: eene uitvoering waardoor zoowel de regten en vrijheden der natie, als de regten en prerogativen der kroon ongeschonden worden bewaard.

Maar Sire, reeds bij velen is twijfel ontstaan, of de afgetredene ministers de grondwet wel in dien zin opvatteden en toepasten, waarin zij is ontworpen, overwogen en vastgesteld.

Wij zouden hier kunnen wijzen naar art. 131 en 140 der grondwet, met het oog op sommige weinig milde bepalingen der daaruit voortgevloeide wetten; naar art. 143, met het oog op de poging bij de voordragt der comptabiliteitswet gedaan, om de regterlijke uitspraken tegen den staat krachteloos te maken; naar art. 195 in verband met het eerste en tweede ontwerp van de armenwet; maar wij moeten meer bepaald verwijzen naar de bepalingen der grondwet omtrent de godsdienst.

Wij erkennen en wij verheugen er ons in, dat in die bepalingen de vrijheid van godsdienstige belijdenis, in den ruimsten zin, is verzekerd, en de inrigting der kerkgenootschappen niet aan het wereldlijk gezag is opgedragen; maar wij vinden tevens in de grondwet, naast de vrijheid van bescherming aan alle kerkgenootschappen verleend, verantwoordelijkheid naar de wet, en bovenal een toezigt, den koning opgedragen, waardoor hij in staat wordt gesteld, om rust en vrede in zijn rijk te bewaren.

Wij gelooven. dat deze bepaling met beleid en met de meest mogelijke onpartijdigheid moet worden gehandhaafd, opdat elke godsdienstige belijdenis waarlijk vrij blijve, en elk kerkgenootschap gelijke bescherming geniete.

Wij zijn van oordeel, dat de handhaving daarvan moet strekken om te bereiken de bedoelingen, welke Uwe Majesteit hebben geleid bij het veranderen van het ministerie, namelijk, wegneming van spanning, door, met eerbiediging van de regten der Roomsch-Katholieken, eene bilijke bevrediging te verschaffen aan een groot gedeelte der natie: bevrediging, welke deze niet kan vinden in de laatste mededeeling door den minister van buitenlandsche zaken aan het hof van Rome gedaan.

Overigens achten wij minder inmenging van centraal gezag, en eene mildere toepassing van de bepaling der grondwet en van de daaruit voortvloeijende organieke wetten betreffende de huishouding der gewesten en van de gemeenten in den staat allezins raadzaam.

Evenzoo zijn wij van oordeel, dat de bepaling van art. 54 der grondwet: *De uitvoerende magt berust bij den koning*, voor de raadslieden der kroon geene doode letter moet zijn; maar dat zij bij eene natie, wier leus van vereeniging is Vaderland en Koning den koning in eere moeten houden; zoodat aan hem alleen de eer der regering en aan de ministers de zedelijke en wettelijke verantwoordelijkheid daarvan zal verblijven.

Wij hebben het vertrouwen, dat deze onze beschouwingen ook die zijn van het grootste deel der natie; maar wij mogen niet ontveinzen, dat zij op dit oogenblik kunnen schijnen eenzijdig te zijn, zooverre in de tweede kamer der staten-generaal zich een aaneengesloten aantal stemmen heeft vertoond, ter ondersteuning eener meer tegenovergestelde rigting.

Hieromtrent mag intusschen geen twijfel blijven bestaan,

Het leed dezer wereld bestond voor haar niet meer, hare hoop zou nimmer meer te leur gesteld worden. — En, naast haar en om haar heen al die kleine wachters!

De doode — het beeld van diepe rust, van bevredigde zaligheid, — de levenden — de beelden van verbroken vrede, van vervlogen hoop.

Een' van deze kleinen, een knaap met zwarte krullende haarlokken en rood geweende oogen, die de oudste van allen scheen te zijn, was het diepst bedroefd. Hij wischte zijne tranen af met de lijkdoeken en zuchtte gedurig: mijne Angelie! mijne Angelie! — O! het was zijn eerste verdriet, voor de eerste maal gevoelde hij iets waarvoor hij geen naam wist te geven. Het was zijn eerste hartzeer, dat las men zelfs door de tranen heen op zijn schoon gelaat. Och, ware het zijn laatste tevens! — God weet of de smart die hij nu gevoelt wel ooit geheel weder wordt weggenomen, misschien vindt hij eerst dan zijne rust terug, als hij even als nu Angelie wordt neêrgelegd in de naauwe bruidskamer, en misschien eerst dan zal men weder op zijn gelaat die rust en gelatenheid lezen, die nu te zien zijn op het koude, maar lagchende gelaat van het lieve lijkje.

Ik stond zeker reeds een half uur te kijken en te weenen, toen de deur geopend werd en de grootvader binnenkwam.

Hij zette een groote dampende schotel op tafel en noodigde de kleinen uit om te komen eten.

De kinderen schaarden zich rondom den disch en de grootmoeder gaf ieder al schreijende hun aandeel. Alleen de moeder bleef bij het bed, zij scheen ingesluimerd te zijn naast haar dood kind. De zwartlokkige knaap moest door de grootmoeder tot tweemalen toe worden uitgenoodigd om ook te komen eten, hij bleef steeds in dezelfde houding staan, wischte zijne tranen gedurig af met de lijkdoeken en stamelde nu en dan hartsverscheurend uit: mijne Angelie! mijne Angelie! Maar, het zien van al die kinderen rondom den disch, hunkerende naar hunne lievelingsspijze trof mij nog meer, dan de kommer van den zwijgenden knaap en de smart der sluimerende moeder. — Zij waren het sprekende beeld van het menschelijke leven, als kommer en verdriet aan de tafel der natuur zitten, waarop de lievelingsspijze staat die door God geschapen is, maar die door der gasten tranen gezouten wordt als met het bittere zout van hunne menschelijke zwakheid en ellende. Eindelijk was de maaltijd afgeloopen. Nu knielden al de kinderen op nieuw neder en ook de grootmoeder wierp zich op de knieën en onder tranen begon zij een gebed, terwijl de kinderen meê baden voor de rust der ziel van de lieve doode. Ik weet niet wat ik bad, maar misschien slechts éénmaal daarna aan de zijde van eenen anderen engel, heb ik met nog meer gevoel gebeden en aan God gedacht. Ik had geen moeds genoeg om nog langer getuige te zijn van de droefheid dier kinderen, dus begaf ik mij op nieuw naar bed en sliep eindelijk in.

Het was reeds laat in den morgen toen ik door het klokgebrom van de naastbij zijnde kerktoren gewekt werd. Ik kleedde mij haastig aan en kwam juist op het kerkhof, toen men het lijkje aan den schoot der aarde toevertrouwde.

Zou dit zaad bestemd zijn om te kiemen en vruchten voort te brengen?

De zwartlokkige knaap stond naast zijne zuster, zijn hoofd rustte op haren schouder en ik zag hoe hij op het hooren van elke aardkluit die hol en akelig op de kist viel, ineen kromp als of hij de klok der eeuwigheid hoorde slaan.

Ik wandelde verder, en niet voor dat het geboomte de spits van de dorpstoren voor mijn oog verborg, werd ik weêr bedaard en vergat ik langzamerhand voor eenige oogenblikken Angelie en haren weenenden zwartlokkigen vriend.

Later toen ik dit voorval verhaalde, zeide men mij, dat ik toevallig iets gezien had, hetwelk bij het overlijden van ieder kind in het arondissement Remiremont in Lotharingen gebruikelijk is, namenlijk dat daar altijd de speelgenooten van den overledene den nacht voor de begrafenis de wacht bij hem houden.

BLADVULLING.

Het is algemeen bekend, dat het Engelsche postwezen door eene geheele hervorming eenen trap van volkomenheid heeft bereikt, waarvan men zich in andere landen, en bovenal hier in Indië geen denkbeeld kan vormen. Men staat in der daad verbaasd, wanneer men de inrigting der *Post-Office* te *London* hoort beschrijven. Het is, als het ware eene ingewikkelde machine of liever een zamengesteld uurwerk, dat zelfs de seconden aanwijst, en waaraan niets mag ontbreken om dagelijksch ongeveer één millioen brieven door de handen te laten gaan.

Doch die hervormingen in het postwezen geven ook aanleiding tot bijzonderheden, die het Indische publiek welligt nog meer zullen verbazen dan de volkomenheid der instelling zelve.

Alle pakketten, die niet meer dan 16 (Engelsche) oncen wegen, worden door den post ontvangen, en nu moet de Indische lezer goed toeluisteren naar hetgeen het Engelsch publiek niet al *per brief* verzendt. Uit eene stad in het graafschap Lancaster werden naar *London* 2 leeuwrikken op den post bezorgd, die in blakende gezondheid teregt kwamen. Van *Devonsport* naar *London* eene hampastij. Van *Manchester* naar *London* twee hazen en een vogel, vijftien sneden plumpudding *met saus er over heen* (!!). Van dezelfde stad naar *London*, twee witte muizen, die gedurende eene maand op het postkantoor bleven, daar gevoed, en eindelijk aan den eigenaar, die ze kwam halen, werden afgegeven. Te *Plymouth* eene kreeft. Op een enkelen dag ontving men te *London* 31 *brieven* bevattende bruilofts-taarten. Uit Dover een groote scheepsbeschuit, met het adres er op geplakt. Eene mama zond aan haar kind eene flesch met frambozen (de flesch breekt, en de inhoud bederft); een paket kanten van hooge waarde, dat voor de Koningin bestemd was. Verder, een half pond groene zeep in een zeer dun papier gewikkeld, levende visch, een tros druiven, een gebraden eendvogel, een komkommer, twee chineesche porseleinen kommetjes, een patrijs, een menschen-maag, een bal-kapsel, nog erger; men verzendt een groot aantal bloedzuigers in fleschen, die bij ongeluk bersten; pakjes lucifers, die in brand gaan; dozen vol levende spinnen, ja zelfs *eene geladene pistool.*

Zoodanige verzendingen zijn voorzeker alles behalve aangenaam voor de post-directie. Doch in *Engeland* stoort men zich daar niet aan. De ongemakken der hervorming zijn gering tegenover de voordeelen. Waarom toch zou men het gebruik van vuur verbieden, alleen omdat er nu en dan wel eens brand ontstaat? Waarom zou men de menschen de handen afkappen of de tong uitsnijden, alleen omdat er wel eens dieven of lasteraars gevonden worden. Waarlijk! als wij menschen alleen over kleine onvolkomenheden en gebreken bleven haspelen en treuren, terwijl wij de groote voordeelen niet wilden zien en *genieten*, dan kwam er voorzeker geene enkele verbetering tot stand. Zoo denkt de Engelsche natie er over.

en in dergelijke omstandigheden, wanneer de regering oordeelt, dat de vertegenwoordiging of een deel daarvan niet uitdrukt de denkwijze en den zin der natie, moet het, door eene ontbinding van beide of van eene der kamers, en door eene nieuwe verkiezing, blijken, of de afgevaardigden inderdaad de meening der natie uitdrukken.

Dit middel om eene duidelijke verklaring van de natie te vragen en te erlangen, moet, naar onze overtuiging, in deze oogenblikken worden toegepast, en wij stellen dan ook Uwer Majesteit eerbiedig voor, om tot de ontbinding der tweede kamer te besluiten.

Doch even noodig als het is, dat tusschen den koning en zijnen raad algeheele overeenstemming besta ten opzigte van het te volgen regeringsstelsel, even billijk schijnt het ons toe, dat de natie, bij het instellen van een beroep op hare denkwijze, met de beschouwingen der regering omtrent dat stelsel worde bekend gemaakt. Zij heeft er aanspraak op te weten, wat zij van een nieuw opgetreden bestuur moge wachten. Het is om die reden. dat wij ons veroorloven aan Uwe Majesteit voor te stellen om goed te vinden, dat deze voordragt van Uwer Majesteits ministers, door hoogstdezelve goedgekeurd, in de Staats-Courant worde opgenomen, te gelijk met het besluit van de ontbinding der tweede kamer.

'sGravenhage, den 26sten April 1853.

De minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN HALL.
De Minister van Kolonien,
CHS. F. PAHUD.
De Minister van Justitie,
D. DONKER CURTIUS.
De Minister voor de Zaken van de Roomsch-Katholieke Eeredienst,
LIGHTENVELT.
De Minister van Marine,
J. ENSLIE.
De Minister van Oorlog,
BARON FORSTNER NAN DAMBENOY.
De Minister van Finantiën,
VAN DOORN.
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
VAN RHEENEN.

Men zal voorzeker onder dit adres met verwondering de namen ontwaren van drie ministers, die den brief aan den koning van het vorige ministerie, hebben medegeteekend, de heeren *Pahud*, *Forstner van Dambenoy* en *Enslie*. Een dag te voren is in de Staats-Courant het besluit verschenen, waarbij het ontslag, door die heeren ingezonden, met hunne toestemming niet wordt aangenomen, omdat ten hunnen aanzien de redenen waren vervallen, die tot de indiening aanleiding gaven. Hoe echter die redenen vervielen, is niet bekend geworden. Door eene openlijke verklaring, zoo als zij het in den brief hebben verlangd, zeker niet.

De verkiezingen zullen nu den 17den Mei moeten plaats hebben en de nieuwe kamer zal den 2den Junij bijeenkomen.

Dat men met gespannen verwachting den uitslag dier verkiezingen verbeidt, zullen wij wel niet behoeven te zeggen. De kiesvergaderingen bereiden zich ook reeds tot den ernstigen strijd voor. Wat de uitslag zal zijn, is te voren niet wel te bepalen.

Men zegt dat de Fransche gezant, de heer *Andrée*, reeds den 19den April, ten tien ure, aan zijn hof per telegraaf berigt heeft gezonden van de aftreding van het ministerie, terwijl de ministers zelven daarvan eerst ten 11 ure hebben kennis bekomen, en dat bij de afgetreden ministers, al de gezanten en zaakgelastigden der vreemde mogendheden een bezoek hebben afgelegd, behalve de heer *Andrée*.

De Pruissische gezant, die gewoonlijk des zomers verlof erlangt om zich naar zijne goederen te begeven, zal dit jaar te 's Gravenhage blijven.

ADVERTENTIEN.

LANDRAAD.

Op *Donderdag den 7den Julij* 1853, zullen op regterlijk gezag worden verkocht, eenige LOSSE GOEDEREN van den Chinees TIO ASSOEN, *Singojoedan* en van de Javanen WONGSO WIDJOJO en WONGSO DIWIRIO, kampong *Pa Srodjo*, *Kaliemås*.

De deurwaarder
(184) J. J. DINSBACH.

VERKOOPING TE GRISSEE.

Op *Zaturdag den tweeden Julij* aanstaande, zal te *Grissee*, voor de woning van wijlen den Heer DE NIJS aldaar, en voor rekening des boedels, bij publieke vendutie worden verkocht deszelfs netten en wel geconserveerden INBOEDEL, bestaande in LEDIKANTEN, KASTEN, STOELEN, CONSOLES, SCHILDERIJEN, TAFELS, GLASWERK, KEUKENGEREEDSCHAP, een zoo goed als nieuwe VICTORIA-WAGEN en een stel nieuwe TUIGEN voor 4 paarden met koper beslag, zoomede eenige bijgebragte JUWEELEN, GOUD- en ZILVERWERK. (181)

VENDUTIE

Op *Woensdag den* 13*den Julij* 1853, vendutie bij F. D. GRANPRÉ MOLIERE & Co. van ELF PAAR fraaije SPIEGELS, VIER SCHILDERIJEN, mahonihouten TAFELS enz. eene partij Engelsche HANG-LAMPEN, een groot assortiment witte en gekleurde LIJNWADEN; als daags te voren te zien. De spiegels zullen het eerst verkocht worden. (186)

De in het *Soerabayasche Advertentieblad* van 23 *Junij*, No. 28, aangekondigde verkooping bij den heer DEAN, op *Donderdag den* 30*sten Junij*, van den inboedel, bestaande uit zindelijke MEUBELAIRE GOEDEREN van wijlen den heer W. L. KNIPPER, zal worden gehouden op *Zaturdag den* 2*den Julij*, in de kampong *Dapoean*, ten huize van den overledene. (182)

MARINE-HOTEL
TE SOERABAYA.

De ondergeteekende heeft de eer H. H. reizigers mede te deelen, dat hij van af den 1sten Junij eigenaar is geworden van het MARIN-HOTEL. Hij heeft den prijs voor het logies gesteld op *f* 5.— de persoon, en zal trachten door het houden eener zeer goede tafel en eene zorgvuldige bediening aan het vertrouwen dat in hem gesteld mogt worden, te beantwoorden.

SOERABAYA, J. F. C. HOFFMAN.
1 *Junij* 1853. (144)

ALLEMANSGADING
KOPERDRAADGAAS van verschillende dimensiën per Amst. El verkrijgbaar.
(178) DEELEMAN.

Met het Fransche schip *Antoinetta Cézard* heeft de ondergeteekende weder een rijk assortiment Meubelen, Provisiën, enz. enz. ontvangen, als :
ORGELS, groot model, met 32 Touches en 4 Cylinders
IDEM, met mécanique statuetten.
IDEM, Mahoniehouten meubelstuk.
KINDER-FAUTEUILS.
CONSOLES, Mahoniehouten, 4 voet, met Laden, Spiegels en marmeren Bladen.
BUREAU-STOELEN, idem, met marokijn bekleed.
SPIEGELS, Ovale, met vergulde en palissander houten Lijsten.
IDEM, Dubbeld, zeer geschikt voor het toilet der dames.
TOILETTES-DUCHESSE, Mahoniehouten met Spiegels en marmeren Bladen.
STOELEN en **FAUTEUILS**, van nieuwerwetsch fatsoen.
BUREAUX, Mahoniehouten, en zeer gemakkelijk ingerigt.
LIKEURSTELLEN, idem.
HOEDEN, grijze Castoren en zwarte zijden, naar den laatsten smaak.
GEWASCHT DOEK.
KALFSVELLEN, Verlakt.
STOLPEN.
INKTKOKERS, met smaakvolle ornamenten.
BOUGEOIRS.
OLIE- en **AZIJN-STELLEN**, met zes achtkantige fleschen.
SCHILDERIJEN, met nieuwe gravures, ovaal fatsoen.
PENDULES, rijk verguld, met en zonder speelwerk.
PARFUMERIEN, uit de gerenommeerdste fabrieken.
PROVISIEN, Fransche, in alle soorten, uitmuntend geconditioneerd.
(173) R. M. PEREIRA.

WISSELS op AMSTERDAM, 6/m/ zigt, bij
(185) ADAM & Co.

ALLEMANSGADING
LEDEREN SIGAREN KOKERS, Macasaarsche en fijne MANILLA SIGAREN KOKERS, Japansche SIGAREN TASCHJES.
(179) DEELEMAN.

PAS ONTVANGEN.
OLD CHAMPAIGN-COGNAC VAN BAOUR, DEENSCHE ASPERGES, PETITS POIS, VRUCHTEN op WATER en BRANDEWIJN, KIST- en VATWIJN, HAANTJES-, LANS-, VALKEN-, PORTER- en ENGELSCH BIER.
(162) VAN DELDEN.

PER STAATSRAAD BAUD.
Ontvangen ASPERGES, SNIJBOONEN, TUINBOONEN, SPERGIEBOONEN, PEEREN, APPELEN, BLOEMKOOL, DOPERWTEN, en WORTELEN; alsmede diverse soorten van VLEESCHEN in blik; puike HARING, gerookte ZALM, SAUCIJS DE BOLOGNE en OSSETONG, BANKET in groote fleschen, benevens ZUURKOOL, ANDIJVIE, SNIJBOONEN, SPERSIEBOONEN, BLOEMKOOL en AUGURKEN, in halve ankers, alles puike kwaliteit, tot billijke prijs, bij
(168) GOSCH.

ALLEMANSGADING
Samarangsche- en Haagsche BESCHUITEN en BANKET.
(180) DEELEMAN.

PAS ONTVANGEN.
Puike FRANSCHE WIJN in kisten van 48 flesch, in kistjes van 24 halve flesschen bij
(167) P. J. GERSOM.

OP NIEUW ONTVANGEN.
Eene partij fraaije Engelsche HANGLAMPEN, bij
(166) R. M. PEREIRA.

ALLEMANSGADING.
DEGENSTOKKEN, BALEINEN ZWEEPEN, KARWATSEN, LIJDSELS, TUIG, ZADELS en SCHABRAKKEN.
(169) DEELEMAN.

TE HUUR
Tegen 1*e Julij*, het HUIS, thans bewoond door den heer *van Delden*, te bevragen bij den eigenaar.
(174) SCHMIDT WEIJMANS.

Met 1 *Julij* een HUIS te huur in de *Heerenstraat*, thans bewoond door den heer DE BRUIJN. Te bevragen bij
(183) G. J. ESCHAUZIER.

GODSDIENSTIGE TRACTAATJES
IN DE LAAG MALEISCHE TAAL.
Verkrijgbaar à *f* 1—rec. de 12 stuks.
(164) E. FUHRI.

ALLEMANSGADING.
BOTER à VIJFTIEN gulden het vaatje.
(170) DEELEMAN.

EEN PAKHUIS
TE HUUR, digt bij de rivier en terstond te aanvaarden. Te bevragen bij
J. F. C. HOFFMAN,
(171) *Marine-Hotel.*

LEERREDE OVER JAK. IV: 14b: *Want hoedanig is uw leven*... Door Ds. J. F. G. BRUMUND.
Behalve bij den ondergeteekende ook verkrijgbaar bij de boekverkoopers op Java.
(176) E. FUHRI.

HOE DE DUIVEL AAN EEN ZIELTJE KWAM.
DOOR GEEN AFSCHAFFER.
Verkrijgbaar à *f* 1.— rec., bij
(157) E. FUHRI.

LEES HIER.
Een weduwnaar van middelbaren leeftijd, in den Oosthoek van *Java* woonachtig, door zijn maatschappelijk standpunt in de verpligting zijnde eene huishouding op deftigen voet te voeren, wenschte het beheer van zijn huis en het onderwijs van zijne twaalfjarige dochter te zien opgedragen aan eene dame van beschaafden stand, welke door hare goede manieren, aangename en nuttige kundigheden en talenten, zoo wel zijne huishouding dirigeren, zijne dochter onderwijzen, als hem het gezellig leven veraangenamen kan.

De conditien zullen aangenaam en meer dan bevredigend zijn. Inlichtende opgaven, ook van ouderdom en waar bek nd, worden ingewacht, onder letter N., bij den boekdrukker E. FUHRI, te *Soerabaya*. (165)

De ondergeteekende beveelt zich tot het geven van grondig onderwijs in den ZANG, op de PIANO FORTE en de VIOOL, en tot het *accuraat* STEMMEN van *Piano Fortes*.
Nadere informatiën te bekomen bij den boekverkooper E. FUHRI. (158) J. J. VAN DEN BERGH.

GEBOORTEN.
Voorspoedig bevallen van eene welgeschapene DOCHTER, M. L. A. BOSCH, geb. *Thieme*.
AMBOINA, 11 *Mei* 1853.
Bijzondere en algemeene kennisgave. (177)

Het is bekend dat de oude Maleische bijbel-vertaling, welke letterkundige verdiensten zij overigens ook moge hebben, ten eenemale onverstaanbaar is voor de Maleisch sprekende Christenen van dezen *Archipel*. Haar hoog Maleisch is niet slechts verschillende van, maar zelfs als eene geheel andere taal dan het laag Maleisch of dat des dagelijkschen levens, hetgeen toch maar alleen verstaan wordt door genoemde Christenen. Voor eenige jaren reeds heeft daarom het hulp-zendelinggenootschap van *Soerabaija* eene nieuwe vertaling des Nieuwen Testaments in lager Maleisch bezorgd, aar ook deze is, door omstandigheden buiten de schuld van dat genootschap, nog grootendeels te hoog; wordt daarom ook maar gebrekkig, door velen in het geheel niet verstaan. Treurig genoeg zijn daardoor tot heden verscheidene duizenden nog altijd verstoken gebleven van eene voor hen verstaanbare bijbel-vertaling en andere godsdienstige geschriften. Wie gevoelt niet dat dit zoo niet kan, niet mag blijven voortduren? Reeds werden daarom dan ook door enkelen, pogingen in het werk gesteld, om in zoo hoogst bedroevenden stand van zaken verbetering te brengen. Die pogingen zullen voortaan krachtiger worden doorgezet. Eenige heeren te dezer plaatse hebben zich vereenigd tot de vervaardiging en uitgave van tractaatjes en gedeelten der H. schrift in het voor allen verstaanbare Maleisch of dat des dagelijkschen levens. Reeds is het eerste dier tractaatjes bij den boekhandelaar Fuhri verschenen. Weldra zullen meerdere volgen. Zij mogen als den weg banen tot eene later volgende algeheele vertolking der H. schrift in die taal; woordelijk, waar zij dit kan zijn, omschrijvend of verklaard waar de duidelijkheid dit zal vereischen.

De Heeren welke zich met de vervaardiging dier kleine geschriften zullen belasten, roepen de medewerking hunner medechristenen in tot derzelver verspreiding en het dragen der onkosten van druk en uitgave. zij meenen dat eene kleine jaarlijksche bijdrage daartoe het beste middel zal zijn. Ook voor twee of drie gulden kunnende inteekenen, zullen echter hoogere bijdragen nog meer welkom zijn.

Ieder ontvangt voor het bedrag zijner inteekening de waarde in tractaatjes, tegen lagen prijs berekend, om die dan daar te plaatsen waar hij ze het meest nuttig en noodig zal achten. De Heer Fuhri wil volgaarne ten zijnen huize lijsten van inteekening daartoe openen of die des verkiezende aan de huizen doen rondgaan. Ook hier moge de Christelijke liefde niet achterblijven.

De Heer geve zijnen zegen op deze pogingen tot heil van den naaste.

SOERABAJA, *Namens de Vereeniging*,
Junij 1853. J. F. G. BRUMUND.

HANDEL EN NIJVERHEID.

(Vervolg.)

De familie *Wedgwood* is eene oude pottenbakkers-familie van *Burslem*, en reeds in het jaar 1743 stierf aldaar op hoogen leeftijd een *Wedgwood*, die veel fortuin als pottenbakker gemaakt had, en wiens zonen *Thomas* en *John* als rijke lieden, de pottenbakkers affaire nederlegden. De bovenvermelde beroemde *Josiah Wedgwood*, die in het jaar 1795 overleed, was hun neef. Nog op dit oogenblik spelen zijne nakomelingen eenen grooten rol onder de *Staffordsche* pottenbakkers. Daar nu door het ontwaken van den geest der uitvinding onder de pottenbakkers de werkzaamheden natuurlijkerwijs zeer menigvuldig werden — daar het er nu op aankwam, eene klasse van bekwame teekenaars te vormen — daar eene andere afzonderlijke klasse van scheikundige kleurenbereiders in het aanzijn trad — daar er plaatsnijders noodig werden — daar er smeden, wieldraaijers, en machine-vervaardigers te werk gesteld werden — daar eene behoorlijke vermenging van de klei of potaardsoorten, de uitvinding van nieuwe zamenstellingen en chemische en geologische kundigheden wenschelijk maakten — daar men voorts ook het Oostersche porselein *(China)* hier zocht te vervaardigen en de hoofden en handen van eene menigte vergulders en verglazers volop werk kregen — daar weldra het verbruik van slechts een enkel artikel, gelijk, b. v. dat van den fijn gemalen vuursteen, zoo ontzaggelijk groot werd, dat in het eerst niet alleen alle koornmolens uit den omtrek in vuursteenmolens veranderd werden, maar er ook binnen weinig tijds vele afzonderlijke en behoorlijk ingerigte, door water of stoom gedrevene vuursteenmolens (*flint-mills*) opgerigt werden, ten einde de vuursteenen en andere met de klei te vermengen steensoorten tot poeder te brengen, zoo kan men zich op grond van dit eene en andere gemakkelijk voorstellen, dat nu, nadat *Wedgwood* zooveel leven in de ziel van het geheel, de eigenlijke potvorming, ingeblazen had, ook in al deze zijtakken der pottenbakkerij, de geest van uitvinding en verbetering, voor welke zich nu een ruim veld geopend had, ontwaakte, en dat elk van deze takken niet alleen zijnen eigenen kleinen hervormer verkreeg, maar ook nog dagelijks nieuwe verbeteraars vindt en doet geboren worden. Tevens zal men zich uit het aangevoerde een denkbeeld kunnen vormen van de verscheidenheid der bevolking in de „ Potteries" en de verschillende werkzaamheden, waarmede zij zich onledig houden. In vroegeren tijd, namelijk voor 80 of 100 jaren, toen ieder pottenbakker zijne eigene kleine werkplaats had, in welke hij alleen of met eenige weinige knechts arbeidde, wisten de menschen daar natuurlijk niets van combinatiën, van „ Trade-unions," van „ Socialismus, „ Chartismus, Riots" en „ Strikes." Ieder delfde aarde voor zijn huis, maakte er eene pot van zoo goed hij kon, droogde dien onder zijne stulp of iets sneller in het „ smokehouse" en verkocht hem op de markten van *Utoxeter* en *Newcastle under Lyne.* Ieder had zijn werk en zijn brood en was daarmede tevreden. Sedert echter de bevolking daar zoo ontzettend toenam, sedert de menschen zich digter op elkander drongen — sedert zij in groote fabrieken bij honderden als in bijenkorven opgehoopt werden — sedert de kleine pottenbakkersdorpen tot steden uitzwelden en als ware het tot ééne stad aan elkander groeiden — sedert de geest van verbetering en uitvinding ook de pottenbakkers leerde denken en zich toeleggen op verfijning — sedert de zich ontzaggelijk uitbreidende werkzaamheden hunne winzucht in eenen hoogen graad gaande maakte — sedert de gelijkheid onder de pottenbakkers gestoord werd, door dat eenige gelukkige speculanten millioenen wonnen, terwijl anderen verarmden en te ondergingen, — sedert dien tijd zijn dan ook, met dezen vloed van ontwikkeling, verfijning en hartstogt vele andere onheilen in dat district der „ potteries" ingedrongen, en de pottenbakkers combineren, politiseren en conspireren even zoo goed als de „ cotton-spinners" (katoen-spinners) in *Lancashire*, als de „ woolenweavers" (wolwevers) in *Westriding*, als de „ cutlers" (messenmakers) van *Sheffield*, als de „ hardware-makers" (quincaillerie-vervaardigers) van *Birmingham*, als de „ colliers" (kolengravers) ven *Newcastle*, als over het algemeen al de werklieden van *Engeland*, die in de verschillende deelen van het land, gelijk de bijen in de bijenkorven, zamengepakt zijn.

Wanneer de pottenbakkers er eenig besef van hadden, dat er een natuurlijke prijs voor den arbeid bestaat, die door mededinging en door de omstandigheden bepaald wordt, en beneden welke de bazen niet gaan kunnen, zonder zich zelven en de werklieden te benadeelen, en dien de werklieden ook niet door kunstmiddelen en geweld opdrijven kunnen, zonder zich zelven en de bazen te hinderen, dan zouden zij met hunne „ trade-unions" (beroepsvereenigingen), gerigt tegen de bazen en fabrikanten, achterwege blijven, waarbij niemand zijde spint, en de arbeiders zelve wel het allerminst.

Op het eerste gezicht van de plaatsjes *Burslem* en *Hanleij*, met hunne „ potworks" (potwerken) iets in de hoogte liggende, meent men ver uitgestrekte en zonderlinge naar een niet geordend plan aangelegde vestingwerken te bespeuren. In eene lange reeks zijn overal de heuvelen met de hooge zuilen en de groote piramiden der schoorsteenen en der ovens, die eenen ronden vorm hebben, en vaak dozijnsgewijze als vervaarlijke bommortieren bij een liggen, gekroond. De hooge daken der droogschuren, de groote schoone „ ware-houses" (magazijnen) en de ontzaggelijke muren, die soms een geheel zoodanig zamenhangend etablissement, eene zoodanige „ Workhouse-Bank „ (gelijk daar de provinciale uitdrukking luidt, insluiten), de groote hoopen kleiaarde, vuursteenen, beenderen, sintels en andere stoffen, welke daartusschen verspreid liggen, voltooijen nog den aanblik van het geheel. Tusschen de groote „ workhouse-banks" liggen de kleine huizen der „ shopkeepers' (winkeliers), der werklieden, der schilders, der plaatsnijders, der kleurders enz. en hier en daar in de tusschenruimte van de eene plaats tot de andere, de prachtige huizen der rijk gewordene pottenbakkers, der „ eminent-potters," der *Wedgwoods*, der *Spode's*, der *Wieldon's*, der *Parker's*, der *Davenport's*, der *Heathester's*, allemaal lieden, die van pottenbakkers millionairs, en van millionairs parlementsleden, en „ high-sheriffs" (opperregters) en „ mansion" (heerenhuis) bezitters geworden zijn.

(Vervolg hierna.)

VREEMDEN-LIJST.

AANGEKOMEN

22 Junij. Den Dekker, van Ngawie.— 23 Junij. A. F. Frederiks, van Ngawie.— 25 Junij. J. van der Wiel, van Soerakarta; Wed. Arts geb. Magnus, van Ngawie.— 27 Junij. H. K. Willems, van Probolingo; van der Vijver, van Ngawie; J. Buysson de St. Remy, J. F. Dutrieux, F. H. Thurkow, allen van Passoeroean;

HOTEL MONTOFT.

25 Junij. C. J. Visser en Raaijmakers, beiden van Madura; M. van Rijn van Alkemade.— 26 Junij. Lichte en de Maret, beiden van Djoekjakarta.— 27 Junij. Marmelstein, van Batavia.

MARINE HOTEL.

21 Junij. Richardson, van de reede.— 23 Junij. Mev. de wed. Tekenbroek en Mev. de wed. Arts en familie, beiden van Ngawie.— 24 Junij. Goldman, van Batavia; van de Ree, van fort Erfprins.

HOTEL DE COMMERCE.

Matzen.— Kapt. Maas van Portengen.— W. Maclaine., van Warong; Kapt. Van der Hoff.— Van Dijk.— Koetsveld.— Lindgreen.— Bouman.

VERTROKKEN.

22 Junij. J. H. Smith, naar Toeban; W. P. Guldenaar, naar Kedirie; S. M. Polak, naar Kedirie; Mev. Godin, naar Pasoeroean; S. Pons, naar Bodjonegoro.— 27 Junij A. F. Frederiks, naar Ngawie; P. van de Vijver; naar Ngawie; P. J. Ligtvoet, J. L. Bek, en Watzes naar Nederland; L. A. Schröder, naar Grissee; Mev. Stevensz, naar Amboina; Wed. de Lacarette, naar Batavia, Buijsson de St. Remy, naar Pasoeroean; Dutrieux, naar Pasoeroean.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

BEVALLEN:

J. B. Sheuer, Auffmorth, Z. Batavia 14 Junij.— C. H. Taylor, Denmison, Z. Batavia 19 Junij.— J. M Schimpft, Beth, Z. Weltevreden 18 Junij.— J. C. Brauns, Krieger, D. Modjokerto 1 Mei.— M. L. A. Bosch, Thieme, D. Amboina 11 Mei.

OVERLEDEN:

W. J. C. Sehuler, 28 j. Batavia 17 Junij.— J. W. Butger. Malang 15 Junij.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Van
Junij.	21	Nederl. Ind.	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.
„	22	„ „	Cecile.	Intje Hamsa bin Noordin.	Grissee.
„	25	Nederl.	Biesbosch.	M. van Rijn van Alkemade.	Batavia.
„	—	Nederl. Ind.	Salma.	Said Agel bin Moht. Alhabassij.	Pekalongan.
„	—	„ „	Fatahool Moebarak.	Kassan.	Batavia.
„	—	„ „	Chadlie.	Sech Oemar bin Abd. Baoeseer.	„
„	26	„ „	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.
„	—	„ „	Asultanie.	Said Moht. bin Aloei Asegaf.	„
„	27	„ „	Tatas Banjer.	Sarif Abd. bin Hoesin Baharoon.	Batavia.
„	—	„ „	Almassoor Sarie.	Mohamat Said.	Banjermassing.
„	—	„ „	Schoonderloo.	A. F. Marmelstein.	Batavia.
„	—	„ „	Ano.	W. H. Voll.	Macasser.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Junij.	21	Zweedsche.	Elisabeth.	J. W. Wennerholm.	Nederland.
„	22	Nederl. Ind.	stoomschip Banda.	K. W. E. Bergner.	Batavia over Samarang.
„	23	„ „	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.
„	—	„ „	Maijmoon.	Said Abd. Rachm. bin Kassim.	Indramaijoe over Grissee.—
„	25	„ „	Kaliemantan.	Sarif Salim Angkawie.	Banjerm. over Sumanap.
„	—	„ „	Maas Denok.	Abas.	Pontianak. „ „
„	26	Z. M.	stoomschip Hekla.	komm. luit 1e kl. P. van Woelderen.	Koersstellende om de west.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederl. Ind.	Cecile.	Intjik Hamsa.	Molukkos.	Said Hassan Barakoan.
„ „	Sarie Toendjoong.	Tjan IJanling.	Balie Ampenan.	Tja Tjien.
„ „	Jadul Wadoet.	J. W. Steevensz.	Padang viâ Sumanap.	Said Jafar Segaf.
Nederl.	Staatsraad Baud.	F. de Jong.	Nederland.	Fraser Eaton & Co.
„ „	Jacatra.	F. Buijs.		W. Cores de Vries.
„ „	Loopuijt.	C. C. Boumeester.	„	Ruijl Cramer & Co.
„ „	Soolo.	M. Korteland.	„	van Eck & Co.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met de Ned. Ind. bark *Salma*, 20 Javanen.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Banda*, de Heeren W. L. van Genricke, P. Tiedeman, J. Sparkes, matrozen van het Eng. schip *Thomas Chodwick*, J. Carowahal, en M. Ollery, Z. M. troepen en bannelingen.— Met de Ned. Ind. bark *Kaliemantan*, Z. M. troepen en bannelingen.— Met de Ned. Ind. bark *Maas Denok*, Z. M. troepen

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtkorvet Nehalenia; Z. M. stoomschip Borneo, Adviesbrik Pijlades, schoener Dolfijn, schoener Banka, 's Gouv. schoener Haai; de schepen Wadie Atool Rachman, Joedoel Wadoet, Staatsraad Baud; stoomschip Ambon, de barken Fatal Maän, Sultana, Thomas Chodwick, Soolo, Jacatra, Loopuijt, Camba Toorida, Hing Goan; de schoeners Fathal Rachman, thans hern. Selaparang, Hapsing, Tiam Haplie, Anna Johanna, Sarie Toendjoong, en Kembang Djepoon.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

22 Junij het Ned. schip *Osiris*, gezagv. G. Crans van Soerabaya; de Ned. Ind. bark *Asultanie*, gezagv. Said Mohamat bin Aloei Asegaf van Sumbawa, met 2 Arabieren.

24 Junij de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, van Soerabaya.

VERTROKKEN.

22 Junij de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, naar Soerabaya.

23 Junij de Ned. Ind. schoener *Carolina*, gezagv. Oedien, naar Panaroekan; passagiers de Heeren J. Meijer, Thomas en Cramer.

25 Junij de Ned. Ind. bark *Asultanie*, gezagv. Said Mohamat bin Aloei Asegaf, naar Soerabaya; de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, naar Soerabaya.

BANJOEWANGIE.

AANGEKOMEN.

22 Junij de Ned. Ind. schoener *Venus*, gezagv. Kerto, van Balie Badong; passagier de heer Lange.

VERTROKKEN.

23 Junij de Ned. Ind. schoener *Venus*, gezagv. Kerto, naar Balie Badong; passagier de heer Lange.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

23 Junij. de Ned. Ind. schoener *Djaleha*, gezagv. Hoesin bin Hapjie Samsoedin, van Soerabaya.

VERTROKKEN.

23 Junij. de Ned. Ind. bark *Abdul Hassim*, gezagv. F. J. P. Meijer, naar Samarang, passagier P. A. Anthonijs.

23 Junij. de Ned. Ind. schoener *Mefrijool Moelook*, gezagv. Braie, naar Bezoekie, passagier Pangerang luit. kolonel der Artillerie.

24 Junij. de Bal. brik *Brahma*, gezagv. D. Crawford, naar Banjoewangie en Balie, passagiers C. E. C. Grum, en J. C. Pieplenbosch, en zoon.

25 Junij. de Ned. Ind. schoener *Djaleha*, gezagv. Hoesin bin Hadjie Samsoedin, naar Banjermassing.

SCHEPEN LEGGENDE TER REEDE.

De schoeners Sophia, Indram Eljoesoor, Vorstelijk Genoegen, Fathal Moebarak, Sumanap, brik Sie Kanoegrahan, barken El Machlaar en Saijan Maskoor.

Aan- en uitvoer te Soerabaya van 21 tot en met 27 Junij 1853.

AANVOER.

Van Batavia en Samarang per de Ned. stoomboot *Banda*, gezagv. A. HUGENBOLTZ, agent CORES DE VRIES.

9 kn. kains, 4 kn. doeken, 1 kt. saroong, 2 kn. slendangs, 2 kn. gedr. katoen, 12 bn. katoenen, 10 kn. groenten, 20 kn. kaarsen, 25 mn. water, 6 vn. haring, 10 vs. sp. groen, RUIJL CRAMER & Co.; 150 vs. boter, GUSTAV BEHREND; 30 kn. ongebl. katoen, 3 bn. drills, 1 kistje schrijfbehoeften, 1 kistje monster sigaren, RUIJL CRAMER & Co.; 5400 st. sp. matten, 12½ thails stofgoud, DIVERSE ARABIEREN.

Van Batavia en Grissee per de Ned. Ind. bark *Ciciele*, gezagv. INTJIK HAMSA, agent SAID HASSAN BARAKOAN.

40 pic. ijzer, 30 pic. bladkoper, 3 pic. koperen spijkers, ORDER.

Van Molukkos en Makassar per de Ned. stoomboot *Ambon*, gezagv. BERGNER, agent CORES DE VRIES.

30 pic. wortelhout, SECH ABDULLA; 31 pic. koperwerk, SECH ACHMAT; 1 kt. diversen, ƒ500 recepissen, ƒ1875 recepissen en eenige kleinigheden, ORDER; 11 pn. agar agar, LIEM GOAN HING; 1 kt. karetten, KANPIANG; 6½ pic. was, SECH OEMAR; 24 70/100 pic. was, HOEKSTRA GIJSING & Co.

UITVOER.

Naar Nederland per het Zweedsche. schip *Elisabeth*, gezagv. J. W. WENNERHOLM.

1486 bn. tabaksbladeren, 342 krandjs. suiker, 1239 49/100 pic., ADAM & Co.

Naar Bandjarmassing viâ Sumanap per de Ned. Ind. bark *Kaliemanten*, gezagv. SARIEF SALIM.

4½ corg. Jav. ledige kisten, PA NIE; 120 keldrs. arak, SARIEF ABDUL RACHMAN; 2 ledikanten, 4 rotting banken, 1 kistje amandelen, 2 vs. boter, VAN DELDEN; 7 kn. leminiassen, 4 kn. chitzen N. H. M.

Naar Riouw en Singapore per de Ned. Ind. schoener *Kembangdjepoon*, gezagv. LIEM PIKHOK.

900 pic. rijst, 880 pic. lange peper, KWEE KING TIAN; 180 st. sp. matten, THE PAT. 800 st. sp. matten, OENTAK; en eenige kleinigheden, DIVERSE CHINEZEN.

MARKTPRIJZEN.

SUIKER N°. 16 per picol ƒ 12 à ƒ 12¼.—
Id. „ 15 „ „ „ 11 ½.—
Id. „ 14 „ „ „ 11.—
Id. „ 13 „ „ „ 10 ½.—
Id. „ 12 „ „ „ 10.
KOFFIJ per picol ƒ 25.—
RIJST (CARGA) per koijang ƒ 100 à ƒ 110.—
Id. (WITTE) „ „ ƒ 120 à ƒ 130.—
KOEHUIDEN per 100 p. à ƒ 240.—
ARAK per legger. ƒ 45.—
OLIE (KLAPPER) per picol ƒ 18.—
OLIE (KATJANG). ƒ 16.—
KADJANG MATTEN. ƒ 10.—
ROTTING ƒ 6 ½.—

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag, den 3den Julij 's morgens ten half 9 uur.

Ds. SCHEUER.

Doopsbediening.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag, den 3den Julij des morgens ten half 9 uur.